

Szúnyog Tavaszi áldozata

MUNKATÁRSUNKTÓL

Tavaszi áldozat címmel ingyenes beavatósínházi produkcióra várja a közönséget pünkösdhétfőn este 7 órára a Korzóba Kocsis László, a Szegedi Kortárs Balett egykori táncosa. Szúnyog – a közönség többnyire csak így ismeri – az utóbbi években koreográfusként is több produkcióval aratott sikert. Most a szegedi színanodásokkal hozott létre különleges előadást, ami elsősorban mozgás-színház, bár prózát is mond a tizen-nyolc szereplő, köztük a színanodások mentora, *Toronykőy Attila*, a Szegedi Nemzeti Színház rendezője. A zene nem Sztarvinszkij Tavaszi áldozata lesz, hanem egy sajátos montázs. – Már csak egy fa és egy maroknyi ember maradt a Földön; ez a kiindulópont. Kissé apokaliptikus a darab, azt mutatjuk meg benne, amit nem szeretnénk, ha megtörténne – mondja Szúnyog, aki szerint nincs jelentősége annak, hogy épp pünkösdkor mutatják be a mentális színházként is jellemezhető produkciót. Egyszerűen csak ezen az egy estén volt szabad a Korzó. Az alkotók abban bíznak, az előadás végén beszélgetés alakulhat ki a közönséggel arról, hogy miért nem tudunk áldozatot hozni...

Ingyenmozi

Ingyen nézhetik meg barátaikkal együtt május 21-én, szombaton délelőtt tíz órától a Nyócker című animációs filmet a szegedi Belvárosi moziban azok, akik magukkal hoznak egy másolt hang-, esetleg képhordozót, vagy válaszolnak a helyszínen arra a kérdésre, hogy mit láttak legutóbb illegális másolaton. A kalózkidávnyos akció célja, hogy visszaszorítsák a rossz minőségű hamisított CD-k és DVD-k terjedését.

Szegedi biológusok fedezték fel a cserépedénybe temetett csecsemőt

Szenzációs régészeti lelet

Csecsemőmúmiára bukkantak a szegedi biológusok egy Kecskemét mellett frissen feltárt középkori temetőben. A gyermektestet a mellé temetett rézkrajcár tartósította. A lelet egyedülálló a világon.

Cserépedénybe temetett csecsemőmúmiát találtak a szegedi biológusok a kecskeméti régészek leleteinek elemzésekor. A Katona József Múzeum ásatásokat végzett a Kecskemét közelében fekvő nyárlőrinci templomrom mellett. Az Árpád-kori temető feltárása során a helyszínt megtisztító dózer két cserépedényt fordított ki közvetlenül a föld alól. Bennük két magzatot találtak: az egyiknek csak a csontjai maradtak fenn, a másíknál azonban spontán mumifikáció zajlott le. A leleket a Szegedi Tudományegyetem embertani tanszékén Balázs János és Bölkei Zoltán ötödéves biológushallgató elemezte.

– Feltevéseinket mostanra igazolták a vizsgálati eredmények. A cserépedény kibontásakor ugyanis a mumifikálódott magzat elzöldült csontjainak láttán arra gondoltunk: a vele eltemetett rézkrajcár korróziója idézhette elő a csecsemő tartósítását – magyarázza Bölkei Zoltán. – Ugyanis a pénzérméhez legközelebbi testrészei maradtak fenn, vagyis a törzse, alsó végtagjának egy része és jobb karja mumifikálódott. Altestén szövetmaradványokra is bukkantunk, amelybe a magzatot bepólyálták.

– A magzat koraszülött lehetett, vagy halva született. Méretei alapján úgy véljük, hogy hat és fél, esetleg hét hónapos terhességből jött a világra – vette át a szót Balázs János. – Fejletlensége arra utal, hogy vetélés történt, és a halva született magzatot az anya, vagy a segédkező baba csavarta bele a szövetbe.

A magzatot a kor szokásainak megfe-

Balázs János és Bölkei Zoltán: Hasonló jelenséget nem ismer a szakirodalom

Fotó: Gyenes Kálmán

lelőn – mivel megkeresztelés nélkül hunyt el – cserépedényben hantolták el egy már elhagyott temető vagy templomrom környékén. E területeket a hívó

falusiak megszentelt földnek tekintették. A tetem mellé – vallási célzattal – pénzérmét helyeztek, hogy elősegítsék a lélek mennyországba jutását. Az érmé-

EGYEDÜLÁLLÓ MÚMIA

Nem ismer hasonló jelenséget sem a magyar, sem pedig a külföldi szakirodalom a szegedi biológuskutatók ismeretei szerint. A rézpénz előidézte konzerváló folyamat minden eddigi múmiától eltérő. Az eddig felbukkant leletek kiszáradással, meleg, illetve fagyás hatására maradtak fenn, vagy pedig más kémiai folyamatok útján mumifikálódtak, például elszappanosodással. A szegedi embertani tanszéknek nincsen pénze további kutatásokra, ezért például a magzat nemét meghatározó DNS-tesztre sem kerülhet sor. A csecsemőnek egyelőre marad tehát a hivatalos neve: Nyárlőrinc, Hangár út 14426.

vel fizették a túlvilágra vezető vámot, vagy az ott keresztelő Szent János közbenjárását.

– Az érme rézből készült egykrajcáros, nagyjából ötforintos méretű, melyet 1858 és 1862 között bocsátottak ki. Ebből következtetjük, hogy a lelet több mint száznegyven éves – mondta Bölkei Zoltán. – A réz tartósító hatását az egyetem szervesen kémiai tanszékén Galbács Gábor mutatta ki. A korrózió során annyira magasra emelkedett a réz koncentrációja, hogy megakadályozta a test további bomlását. A réz baktérium- és gombaölő hatása is ismeretes, gondoljunk csak a rézgálic permetezőszerre. A másik szerencsés véletlen, hogy a test nagyon kicsi: mindössze 24–27 centiméteres, nagyjából egy kilogramm súlyú. A testnedvek ezért gyorsabban távoztak, így a réz tartósító hatása időben elérhette a test viszonylag nagy felületét.

DOMBAI TÜNDE

A szentesi hűtőtavat az extrém sport szerelmesei birtokolják

Fürdeni tilos, szörfözni lehet

A szentesi hűtőtóban fürdeni tilos – rajta szörfözni viszont lehet. A termálvíz elvezetésére szolgáló tavat eredetileg sportolási célra is tervezték, az önkormányzatnak azonban hosszú ideje nincs pénze üdülőterület kialakítására ezen a helyen.

Szeles, napos időben gyakran látni a szentesi hűtőtavon szörfözőket, akik úgynevezett kite-ernyővel felszerelve siklanak a légáramlatokkal. A szörfösök közül sokan a Szent Júpát Sportegyesület tagjai, akik szabadon használhatják a vízfelületet – tudtuk meg *Valkai Zsoltól*, az egyesület elnökétől. A testet és lelket edző kiváló sport a szomszédos megyékből is idevonzza a látogatókat.

A kiskörei Tisza-tavon tapasztalható körülmények hasonlatos-

sak a szentesi viszonyokhoz, hiszen a földfelszín magasságáig ér a vízszint, s a szél nem bukik meg – kivéve azt az esetet, amikor a környékbeli üvegházakból nem folyik elegendő termálvíz a tóba. Az Atikövizig kezelésében lévő tó alacsony vízálláskor veszélyes lehet, hiszen a meder alján valaha tanyák álltak, amelyeket a toépités során elbontottak ugyan, de az épületmaradványok még fellelhetők – véli *Ötvös Mihály*, az igazgatóság szentesi szakaszmérnöke. A vízügy a fürdési tilalom mellett hallgatólagosan beleegyezik abba, hogy a szörfösök használják a tavat – mondta.

– Készült terv évtizedekkel ezelőtt arra, hogy az önkormányzat üdülőterületet alakítson ki ezen a helyen, azonban erre eddig nem volt pénz – mondta *Korom*

Pál, a polgármesteri hivatal műszaki osztályának munkatársa. A szörfözést engedélyhez akkor köthetné a hivatal, ha egészségügyi előírásoknak és egyéb szabványoknak megfelelő sportcentrumot hozna itt létre – amíg ez nem valósul meg, kötelezettségek nélkül szabad a pálya. Az idejórók nem számolnak nyilván azzal a körülménnyel, tette hozzá *Korom Pál*, hogy a közelben magasfeszültségű távvezeték húzódik, amelynek kisugárzása károsan hat az egészségre.

A közelben a csanyteleki Csaj-tó jelenthetne még hasonló lehetőséget a szórakozásra, itt azonban tilalmakkal találkozhatnak a szörfösök, hiszen természetvédelmi terület – ellentétben a szentesi hűtőtóval.

B. G.

Ejtőernyő viszi a szörföt

Fotó: Vidovics Ferenc

Megszakad a napi középhőmérséklet folyamatos, lassú emelkedése

Szervác, Pongrác, Bonifác: küszöb, tél és nyár között

Szervác, Pongrác, Bonifác – a közmondásos „fagyosszentek”. A népi megfigyelés szerint ilyenkor menetrendszerűen lehűl a idő. Ezt a tudomány is alátámasztja, és egyszersmind magyarázattal is szolgál. Ez a pár nap mintegy küszöb tél és nyár között.

Május közepe táján, jellemzően Szervác, Pongrác, Bonifác napján, gyakran megszakad a napi középhőmérséklet folyamatos, lassú emelkedése a Kárpát-medence területén. Lehűl a levegő, majd pár nap múlva „visszazökken” az időjárás a szokott kerékvágásba, és a hőmérséklet emelkedik tovább – mondja *Makra László*, az SZTE éghajlattani és tájféldrajzi tanszékének docense.

A szárazföld és az óceán eltérő hőgazdálkodása következtében télen a kontinensen erős lehűlés jön létre, nyáron erősen fölmelegszik a szárazföld. Tavasszal, a kettő közti, átmeneti időszakban még nem alakult ki a jellegzetes, stabil légnyomási mező a mi éghajlati övezetünkben, és egy-egy hideg légáramlat még könnyen elérheti a Kárpát-medencét a sarkkör felől. Ez a „fagyosszentek” három napja előtt is előfordulhat tavasszal, de a Szervác–Pongrác–Bonifác időszakbeli a legfeltűnőbb. Azért is, mert ekkorra már jócskán előrehaladt a napi középhőmérséklet-emelkedés, szembeötlőbb a lehűlés, mint a tavasz korábbi időszakaiban. De a tapasztalatok szerint ezután már nem kell tartani jelentős hőmérséklet-visszaeséstől, a fagyosszentek időszaka-

ka volt a küszöb, tél és nyár között – bár nagy ritkán még júniusban is bekövetkezhet talaj menti fagy.

S mit szól a szakember az idei, eddig eléggé hűvösnek-csapadékosnak mutató májushoz? Ritkaság az ilyen, de előfordul. Egyébként szerencsénk, hogy hűvös volt a tavasz. Mert ha gyorsan fölmelegszik az idő, és tartósan magas marad a hőmérséklet, a télen főlhalmozódott rengeteg hó egyszerre olvadt volna el, és tragikus kimenetelű árvizeket okozhatott volna. Így viszont szép fokozatosan olvadt el a hó, s rövid időszakon át tartó, óriási víz helyett hosszan elhúzódó, mérsékelt magas árhullámot eredményezett.

F. CS.

PERCEK KÉRDÉSE

Olykor csak perceknek múlik, lefagy-e a termés fagyosszentek idején. Koromsötét hajnalban az egyik termelő tíz perccel később kezd füstölni a kertben a szikrázó fagy ellen – közben csillagos az ég, mozdulatlanul áll a levegő –, a másik tíz perccel korábban. És aki tíz perccel később borította füsttakaróba a talaj fölötti területet, azzal könnyen megtörténhet: reggelre fonnyadtan-fagyottan borulnak földre a burgonyalevelek. A mellette lévő parcellán harmatos-üdén csillognak a kelő fényben. Percek kérdése, meg tud-e élni egész évben a család, vagy sem.

A legsikeresebb alkotásokból augusztusban kiállítás nyílik

Pályázat Alsóvárosról

MUNKATÁRSUNKTÓL

A jellegzetes alsóvárosi épületek, utcák, hangulatok, tájak művészi megörökítése céljából Alsóvárosi hangulatok címmel képzőművészeti pályázatot hirdet a Szeged-Alsóvárosért Közhazsnú Egyesület. A megjelenítés bármilyen technikával készült festmény vagy grafika le-

het. Pályázhat minden 14. életévét betöltött személy. Az elkészült alkotásokat július 20-án és 21-én délelőtt 8-tól 12 óráig lehet leadni az Alsóvárosi Kultúrházban (Szeged, Rákóczi utca 1.).

A legsikeresebb alkotásokból augusztusban, a Havas Boldogasszony búcsú idején kiállítás nyílik az Alsóvárosi Kultúrház-

ban, és vernisszázszon adják át a díjakat is, amelyeket neves képzőművészekből álló zsűri ítél oda. Az I. díj 60 ezer, a II. díj 40 ezer, a III. díj 20 ezer forintos pénzjutalom. A pályázatról felvilágosítást ad az egyesület képviselőjében Czenéné Vass Mária az 564-229-es vagy a 06-20-3633-679-es telefonszámon.